

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

«ТЕХНОЛОГІЯ ВІТРАЖНОГО РОЗПИСУ»

підготовки Бакалавра
спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»
освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво та візуальні практики»

Луцьк – 2024

Силабус вибіркового освітнього компонента «ТЕХНОЛОГІЯ ВІТРАЖНОГО РОЗПИСУ» підготовки бакалавра галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво та візуальні практики».

Розробник: Берlach О. П., кандидат архітектури, доцент

Гарант освітньо-професійної програми:

Тетяна ПРОКОПОВИЧ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № 8 від 26. 01. 2026 р.

Завідувач кафедри:

Тетяна ПРОКОПОВИЧ

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітньої компоненти
Денна форма здобуття освіти	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вибіркова
Кількість годин /кредитів 150 год /5	Спеціальність В 4 Образотворче мистецтво та реставрація»	Рік навчання 2
	Освітньо-професійна програма Образотворче мистецтво та візуальні практики	Семестр 4
	Освітній рівень Бакалавр	Лекції 10
		Практичні 20
		Самостійна робота 110
		Індивідуальні
		Консультації 10
		Форма контролю: залік– 3 семестр
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

ППП Берlach Олександр Павлович

Науковий ступінь **кандидат архітектури**

Вчене звання **доцент**

Посада **доцент кафедри образотворчого мистецтва**

Контактна інформація: тел. **0508605951**, ел. адреса: sasha.berlach@gmail.com

Дні занять <https://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація.

Вітражний розпис — це створення живописних картин на склі. Особливості технології процесу дозволяють промальовувати найдрібніші елементи декору, передавати легкість форм та об'єму, а також сотні кольорових переходів. Створення таких прозорих картин може асоціюватися з батиком або акварельним живописом. Предметом вивчення освітнього компоненту є конструктивні, колористичні та техніко-технологічні особливості та закономірності виготовлення сучасного вітражу в його техніках, місце вітражу в інтер'єрах та екстер'єрах сучасної архітектури. Його використання носить функціональний і естетичний характер. Призначення вітражів різноманітне: вони є багатою декоративною прикрасою будівель і окремих приміщень. Завдяки своїй здатності пропускати світло, площина вітража може служити прекрасним прийомом зонування, що не порушує цілісності сприйняття простору. Тільки вітраж здатний створити мінливу і непередбачувану гру світла.

Вивчення технік і технологій виконання має будуватись на невід'ємному зв'язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, кольорових, пластичних, просторових співвідношень. Вся система навчання повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала. Основою викладання освітнього компоненту є технічне виконання картонів та безпосередня робота в матеріалі. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

2. Мета та завдання освітнього компонента

– вивчення специфіки мистецтва вітражу, які необхідно враховувати під час виготовлення проектної частини (ескізи, картони) та у процесі виготовлення вітражної продукції.

Завданням освітнього компоненту є засвоєння системи відповідних знань у галузі проектування та виготовлення сучасного вітражу:

- вивчити історію розвитку віражного мистецтва в контексті зміни стилів, зокрема в архітектурі (сакральної, світської);
- аналізувати стилістичні та типологічні ознаки основних періодів історії вітражу;
- вміти проектувати та виготовляти сучасний вітраж;
- при допомозі основних матеріалів (листоє скло, свинець та ін.), створити виразний художній образ чи оригінальну об'ємно-просторову композицію;
- раціонально використовувати техніко-технологічні знання у проектній та виробничій практиці;
- уміти застосовувати специфічні особливості виготовлення вітражів (конструктивно-композиційні, колористичні, техніко-технологічні) у практиці;
- добре володіти основами художньо-образної мови та виражальними можливостями відповідних матеріалів, різними видами художніх технік та технологій;
- застосовувати набуті знання у власних дослідженнях, творчих пошуках, проектних роботах.

Для фахового знання в області вітражу здобувачу необхідно вивчити та усвідомити усі аспекти даного предмету, професійно володіти теоретичними та практичними знаннями, основними вміннями і навиками щодо створення мистецтва сучасного вітражу

3. Soft skills. Оскільки soft skills є інтегральною якістю здобувача вищої освіти, що містить взаємопов'язані компетентності, які сприяють особистісному та професійному зростанню, ВОК передбачено розвиток у здобувачів освіти: а) інтегральної, яка полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в процесі професійної діяльності або навчання; б) загальних, які передбачають здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність працювати в команді та автономно; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; в) когнітивних (креативність, критичне мислення, логіка) та інші аспекти особистісного розвитку.

1. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Предмет історії вітражу – як важлива складова історії декоративного та монументального мистецтва.						
Тема 1. Вітраж в контексті розвитку архітектури, монументального мистецтва, декорування інтер'єрів.	16	4		10	2	
Разом за модулем 2	16	4		10	2	
Змістовий модуль 2. Технологічні особливості створення вітражного розпису.						
Тема 2. Особливості технологій вітражного розпису.	66	2	10	50	4	IPC/20
Тема 3. Традиційні і новаторські методи виготовлення вітражної продукції в техніці вітражного розпису.	68	4	10	50	4	IPC/20
Разом за модулем 2	150	6	20	100	8	
Разом	150	10	20	110	10	IPC/40
Види підсумкових робіт						Бал
Модуль 1. Контрольна робота. Вітраж за вільним вибором.						KP/60
Всього годин/балів	150	10	20	110	10	100

*Форма контролю: IPC – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, МКР – модульна контрольна робота, КР – контрольна робота.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна та творча робота здобувача має на меті засвоєння умінь та навиків в роботі з вітражем, поглиблення та розширення знань з декоративно-прикладного мистецтва, сприяє творчому мисленню, втіленню творчих задумів в матеріалі.

Змістовий модуль 1. Предмет історії вітражу – як важлива складова історії декоративного та монументального мистецтва.

1. Тема 1. Вітраж в контексті розвитку архітектури, монументального мистецтва, декорування інтер'єрів.

Змістовий модуль 2. Технологічні особливості створення вітражного розпису.

2. Тема 2. Особливості технологій вітражного розпису.

3. Тема 3. Традиційні і новаторські методи виготовлення вітражної продукції в

техніці вітражного розпису.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Силабус розроблено згідно [2025 Положення про організацію освітнього процесу на першому \(бакалаврському\) та другому \(магістерському\) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#)

Аудиторні навчальні заняття проводяться за затвердженим в установленому порядку розкладом. Для успішного засвоєння відповідних фахових компетентностей з даного освітнього компонента здобувач зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та виконувати завдання.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком навчання згідно [2025 ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) за погодженням із керівником курсу та деканатом факультету.

Оцінювання знань здобувача освіти здійснюється згідно [2025 ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#)

Замість практичної поточної роботи, на розгляд викладача, здобувачу може зараховуватись участь у конкурсі чи виставці, з живопису, абстрактного живопису чи графіки, при умові, що він свою експонував творчу роботу в період залікового кредиту. Згідно з [2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) .

Політика щодо академічної доброчесності.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Практичні роботи студентів мають бути оригінальними творами власного виконання. Приклади можливої академічної недоброчесності – творчий або академічний плагіат. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання (повторне виконання завдання відповідної теми).

Здобувачу освіти необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально) не привласнювати чужу інтелектуальну працю; вказувати посилання на першоджерело. У творчих, дослідницьких, методичних роботах, при виконанні самостійної роботи, слід аргументовано доводити і висловлювати власну думку, спираючись на знання та уміння, здобуті у процесі навчання у ЗВО.

Приклади можливої академічної недоброчесності :

- у практичних завдання – використання чужих робіт, виконаних не власне здобувачем освіти,
- у теоретичних завданнях – відсутність посилань на використані джерела, присвоєння, (без відповідних посилань) чужих умовиводів та міркувань.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо);
- повторне проходження відповідної теми або змістового модуля.

Порушенням академічної доброчесності також вважаються: академічний плагіат, списування, необ'єктивне оцінювання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, кінцевий термін здачі - напередодні модульної контрольної роботи з даного змістового модуля. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Здобувач освіти має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, електронною поштою. На запит зацікавлених здобувачів освіти, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи здобувачів освіти. Відвідування таких консультацій за бажанням здобувачів освіти.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Перескладання модулів за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) оцінюється без зниження оцінки.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, Кінцевий термін здачі – напередодні контрольної роботи з даного змістового модуля, або ж на затверджену, на засіданні кафедри дату перегляду академічних робі в кінці семестру.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом, але бали за це не нараховуються. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, здобувачі освіти має самостійно опрацювати матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність здобувача освіти на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з освітнього компонента і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими здобувачами освіти не передбачені.

У випадку, якщо здобувач освіти пропускає заняття з поважної причини, він має змогу надолужити вивчений матеріал, отримавши та виконавши індивідуальне завдання яке оцінюється згідно оцінювання конкретного пропущеного лекційного чи практичного заняття.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему тощо).

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Він проводиться у формі контрольних робіт та заліку.

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам освіти з освітнього компонента «Технологія вітражного розпису», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу та підсумковий контроль (КР).

Формою семестрового контролю з освітнього компоненту «Технологія віражного розпису» є залік. Впродовж семестру здобувач за виконання завдань поточного контролю і самостійної роботи отримує – 40 балів. Підсумковий контроль здійснюється у формі контрольних робіт. Контрольні роботи - це творчі практичні роботи за темами змістових

модулів, за кожно з яких здобувач може отримати максимально 60 балів. Термін здачі контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру. До здачі підсумкової контрольної роботи допускаються здобувачі, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля.

У випадку не задовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, перездати якусь тему, додатково виконати картон, або роботу в іншій техніці з дотриманням технологічної карти відповідно до теми, яка вивчається). В іншому випадку здобувач здає залік (практична робота за варіантами) і бали за контрольні роботи анулюються. На залік виносяться основні практичні питання, типові та комплексні завдання, відповідно тем змістових модулів.

Приклад завдання для практичної роботи в разі перескладання заліка: Вітраж з розписом по склу. Техніко-технологічні особливості створення. Композиція ритмічних чергувань, або повторів.

При оцінюванні враховується розуміння принципів створення композиції, вміння грамотно використовувати конструктивні, колористичні та техніко-технологічні особливості, володіння технікою. Максимальна оцінка – 60 балів.

Неформальна освіта при викладанні ОК.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до 2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки за умови підтвердження, що зміст майстер-класів (семінарів, конкурсів, виставок тощо) відповідає темам курсу, сертифікати участі в них (або інші підтверджуючі документи) будуть достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за 20 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
29-20	<p><i>“Відмінно”</i> – заслугоує здобувач, що має міцні, ґрунтовні теоретичні знання, які застосовує на практиці. Здобувач досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання, розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни, дотримується методичної послідовності виконання зображення, самостійно аналізує та komponує зображення в картоні, досконало розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), добре орієнтується в колірній палітрі, охайно та у відведений час виконує завдання.</p>

27-28	<p><i>“Дуже добре”</i> – заслугоує здобувач, що має ґрунтовні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Здобувач добре володіє теоретичним матеріалом, розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдання (технологічні карти), аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші, добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), добре орієнтується в колірній палітрі, охайно та у відведений час виконує завдання.</p> <p>Практичні роботи відповідають обраній темі, з незначними технічними недоліками.</p>
24-26	<p><i>“добре”</i> – заслугоує здобувач, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Здобувач не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі, не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни, дотримується технологічних прийомів виконання завдання під керівництвом викладача, аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші під керівництвом викладача, допускає помилки в конструктивному, колірному рішеннях, але розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), добре орієнтується в колірній палітрі, допускаючи не значних помилок, виконує завдання у відведений час.</p>
20-23	<p><i>«задовільно»</i> - заслугоує здобувач, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання. Здобувач не орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, не дотримується техніко- технологічної послідовності виконання завдання, не вдало komponує зображення в аркуші, недостатньо орієнтується в колірній палітрі та допускається значних помилок у проектній діяльності, роботі над картонами, не охайно, зі значним запізненням виконує завдання.</p>
16-19	<p><i>«достатньо»</i> - заслугоує здобувач, що має слабкі теоретичні та практичні знання. Здобувач слабо орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача, не завжди вірно розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки, орієнтується в колірній палітрі опосередковано, допускається значних помилок у техніко-технологічній послідовності виконання завдання, невчасно виконує завдання.</p>

0-15	<i>«Не задовільно»</i> - заслуговує здобувач, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання. Здобувач взагалі не орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, не дотримується конструктивної та техніко-технологічної послідовності виконання завдання. Відсутні елементарні поняття технології виконання завдання.
------	--

Критерії оцінювання за контрольні роботи (практичні завдання)

Оцінка за 60 бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
54-60	<i>«Відмінно»</i> – творча робота технічно бездоганна, включає творчий підхід у композиційному і тональному трактуванні.
45-53	<i>«Дуже добре»</i> - творча робота відповідає обраній темі, технічна, з незначними недоліками.
35-44	<i>«Добре»</i> – Творча робота відповідає обраній темі, технічна, з недоліками.
25-34	<i>«Задовільно»</i> – заслуговує творча робота, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання виконавця, але відповідає обраній темі та виконана не охайно із значною кількістю помилок.
20-24	<i>«достатньо»</i> - у роботі упущена суттєва сторона питання, необхідна допомога викладача, неточне розуміння змісту і значення термінів і понять, недостатнє використання їх у відповіді. Творча робота виконана на недостатньому художньому рівні. Технічно недосконала.
1-19	<i>«Незадовільно» з можливістю повторного складання.</i> Відсутнє розуміння тематики, невміння охарактеризувати суттєві сторони розв'язання завдання, здобувач не може пояснити приклади наведені викладачем. Практична частина не виконана. Відсутні елементарні поняття технології виконання .

Термін здачі контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру. До здачі контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач освіти може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, додатково виконати ряд тривалих та короткочасних етюдів, відповідно до теми, яка вивчається).

Порядок проведення заліку відбувається у вигляді перегляду представлених здобувачем освіти виконаних робіт за семестр відповідно до поданих тем. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Берлач О. П. Малярські техніки, методи і прийоми в станковому живописі. Методичні рекомендації для студентів спеціальності 6.020200 «Образотворче мистецтво». Луцьк, 2011. 68 с.
2. Берлач О. П. Засоби зображення предметів в перспективі: методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи з курсу «Перспектива в образотворчому мистецтві». Луцьк, 2017. 12с.
3. Гах І. Вітражні імпровізації львівської професійної асоціації художни-ків-вітражистів «Вікно». Каталог виставки (вступна стаття). – Львів: Малті М., 2000. С.3-7.
4. Гах І. Вітражі фірми Tiroler Glasmalerei und Mosaikanstalt у церквах Львова.// Вісник Львівського Університету (мистецтвознавство). – Львів, 2002. С.18-24.
5. Гах І. Становлення та розвиток класичного вітражу в інтер'єрі української сакральної архітектури XVI - XX ст. Народознавчі зошити. – Львів, 2003. С.10-12.
6. Гах І. Західноукраїнський вітраж ХХ. Минуле, сучасне, майбутнє. Манускрипт - Львів. 2017. С.38-44.
7. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навчально-методичний посібник. – Харків: ХДАДМ, 2003. – 256 с.
8. Крвавич Д.П., Овсійчук В.А., Черепанова С.О. Українське мистецтво: Навч. посібн.: У 3 ч. – Львів: Світ, 2005. – Ч. 3. – 268 с.
9. Нікітенко Н. Мозаїки Софії Київської. - К : Горобець, 2016. С. 7-8.

10. Паньків Г. С. Взаємозв'язки станкового та монументального в образотворчому мистецтві: теоретичний аспект. Молодий вчений. Ізмаїл: Ізмаїльський державний гуманітарний університет, 2018. Т. 4 (2). С. 447-451.
11. Печенюк Т. Кольорознавство. - К.: Грані-Т, 2009. – 192 с.
12. Тищенко Г. Пронин А. Витражи в Україні. –Харків. 2001–2002. С.32-41.
13. Тищенко О. Історія декоративно–прикладного мистецтва України (XIII–XVIII). – К.: Либідь, 1992.
14. Шимчук М. Природа вітражу. –Львів: ЛАМ, 2001.- 75 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://lnam.edu.ua/files/Academy/faculty/dpm/glass/pdf/Alumni/vitrazhi.pdf>
2. <https://ocnt.com.ua/tehnologiya-vitrazhnogo-rozpisu-istoriya-i-suchasnist-u-virobax-majstriv-tvorchogo-obyednannya-pribuzhzhya/>
3. <https://soncevid.in.ua/uk/>